

Til: Fakultetsstyret
Fra: Fakultetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Tilgang: Åpen
Notatdato: 31. mai 2023
Møtedato: 8. juni 2023

Ref.: 2022/45281
Saksbehandler: BAARDKJO

Ny organisatorisk plassering av FIKS

Enhet for forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i skolen (FIKS) er en enhet ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet som koordinerer Universitetet i Oslo sitt arbeid med den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling i skole og barnehagesektoren (DEKOMP). Det vises til enhetens nettsider: <https://www.uv.uio.no/forskning/satsinger/fiks/>

Enhetens bakgrunn og overordnet virksomhetsbeskrivelse

FIKS ble etablert i 2018 som en respons på regjeringen Solbergs initiativ for å etablere DEKOMP-ordningen. Enheten ble etablert direkte under dekanen blant annet for å understreke at fakultetet vurderte alle enheter som relevante for ordningen. Det var også et moment i vurderingen at FIKS skulle fungere som et bindeledd til andre fakulteter ved UiO som også potensielt kunne bidra til ordningen.

I 2020 gjennomførte FIKS en egenevaluering som munnet i en rapport som ble lagt fram for fakultetsstyret på dette tidspunktet.

Ved utgangen av 2022 har FIKS i løpet av sine 5 første år hatt samlede BOA-inntekter på 24,8 MNOK (ca 5,0 MNOK pr år) og et akkumulert driftsresultat (underforbruk/overskudd) på 2,33 MNOK.

Senteret hadde pr. 1. januar 2023 5,5 årsverk egne ansatte (hvorav 2 årsverk i faste stillinger).

For perioden 2023 – 2027 var det pr. 31. mars prognostisert samlede inntekter på basis (bevilgninger, salg og nettobidrag fra EFV) på 26,3 MNOK (ca. 5,3 MNOK pr. år) og et akkumulert driftsresultat som er i tilnærmet balanse (0,116 MNOK i underforbruk/overskudd).

Fakultetet vil i denne forbindelse peke på at et noe lavere driftsresultat i kommende 5-årsperiode i hovedsak skyldes en midlertidig oppbemanning i senterets rådgiverstab i 2023 og 2024, som ikke planlegges i de påfølgende årene. Isolert prognostisert resultat for årene 2025-2027 viser dette i form av årlige mindreforbruk i området 0,27 – 0,48 MNOK.

Bakgrunn for forslaget

Dekanen besluttet 30.9.2022 å nedsette en arbeidsgruppe med oppdrag å vurdere de administrative sidene knyttet til en eventuell ny organisatorisk plassering av FIKS ved Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS). Bakgrunnen for arbeidet var blant annet:

- Det vurderes som uheldig å ha små faglige enheter varig organisert direkte under et forvaltningsnivå (i dette tilfellet dekanen), uten formell tilknytning til et større fagmiljø.
- Etter nesten 5 års virke har det vist seg at det i hovedsak er ILS som har bidratt til DEKOMP-ordningen fra fakultetets side, i tillegg til fagmiljøer ved UiOs øvrige fakulteter.
- DEKOMP-ordningen har som en av sine målsettinger at de erfaringene man gjør, skal komme lærerutdanningene til gode. Et samarbeid mellom lærerutdanningene og FIKS vil lettere kunne gjennomføres når FIKS er organisert ved den enheten som har ansvaret for lærerutdanningene.

I forkant av at arbeidsgruppen ble etablert henvendte dekanen seg til alle enhetsledere, der de ble bedt om å vurdere om deres respektive enheter var aktuelle som vertsmiljø for FIKS. Bare ILS vurderte dette som aktuelt.

Arbeidsgruppen har gått gjennom og vurdert forhold knyttet til ledelsesstruktur, personalforvaltning, og økonomi. Arbeidsgruppens samlede vurdering er at ingen administrative forhold tilsier at en plassering av FIKS under ILS vil være problematisk for FIKS eller for ILS. Arbeidsgruppens rapport følger vedlagt.

Det er parallelt med dette også etablert en arbeidsgruppe som utreder de faglige muligheter som kan ligge i et tettere faglig samvirke mellom FIKS og ILS.

Konklusjon

På bakgrunn av det som det er redegjort for i det ovenstående konkluderte fakultetsledelsen tidligere i år med at det eksisterte et saklig grunnlag for å invitere ILS til å overta FIKS, slik at enheten blir liggende i linje under instituttleder og instituttstyret. I fakultetets forespørsel lå følgende forutsetninger til grunn:

- ILS overtar ansvaret for å videreføre FIKS som senter med en innretning av sin virksomhet som i det alt vesentlige samsvarer med det mandat senteret har i dag. Navnet på senteret videreføres.
- Senterets rolle innenfor DEKOMP-ordningen videreføres og utvikles i det omfang omstendighetene tilsier.
- FIKS opprettholder en egen faglig leder som normalt utpekes av instituttleder ved ILS blant instituttets egne ansatte. Ved behov vil stillingen evt kunne lyses ut i dialog med fakultetet.
- ILS overtar personalansvar for alt personell som er ansatt ved FIKS på overføringstidspunktet.

- ILS overtar FIKS sin prosjektportefølje i sin helhet – både eksisterende og fremtidige. Porteføljen består i all hovedsak av oppdragsprosjekter, noe ILS har lang erfaring med å planlegge og gjennomføre med gode resultater – både faglig og økonomisk.
- ILS overtar gjeldende saldo på basis for FIKS sitt kostnadssted på overtakelsestidspunktet.

Dersom ILS ønsker å endre disse betingelsene før det har gått 5 år skal dette avklares med fakultetet.

Behandling ved ILS

ILS behandlet forespørselen i sitt instituttstyremøte 25.04.2023, og styret fattet følgende vedtak:

Styret stiller seg positivt til en organisatorisk plassering av FIKS under ILS.

Konklusjon og anbefaling

Det har i løpet av behandlingen ved ILS og i drøftinger med tjenestemannsorganisasjonene ikke fremkommet informasjon som har endret fakultetets vurdering av at det fremstår som hensiktsmessig å flytte FIKS fra å ligge direkte under dekanen til å bli en del av ILS sin virksomhet.

Det anbefales på denne bakgrunn at FIKS overføres fra fakultetet til ILS så snart det er praktisk mulig. I praksis betyr dette at flyttingen kan skje med faglig og formell virkning fra 1. juli inneværende år, men at en del praktiske forhold knyttet til HR- og økonomiforvaltning best håndteres i forbindelse med årsavslutningen 2023 og overgangen til 2024.

Forslag til vedtak:

Fakultetets nåværende Enhet for forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i skolen (FIKS) overføres i sin helhet til Institutt for lærerutdanning og skoleforskning med virkning fra 1. juni 2023. Senteret overføres med den saldo og prosjektportefølje som eksisterer på overføringstidspunktet.

De praktiske sidene vedrørende endringer i HR- og økonomisystemer håndteres fleksibelt i dialog med fakultetets HR- og økonomiseksjoner og med UiOs tilsvarende avdelinger sentralt.

Med hilsen

Bård Kjos
fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Vedlegg:

1. Anbefaling fra arbeidsgruppe

Saksbehandler:

Bård Kjos
+4722858240, bard.kjos@uv.uio.no

Til:
UV Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Dato: 20.02.2023
Saksnr...: 2022/45281 BAARDKJO

Vurdering av ny organisatorisk plassering av FIKS – Enhet for forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i skolen

Dekanen besluttet 30.9.2022 å nedsette en arbeidsgruppe med oppdrag å vurdere de administrative sidene knyttet til en eventuell ny organisatorisk plassering av FIKS ved Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS). Parallelt med denne arbeidsgruppen ble det også etablert en arbeidsgruppe ved ILS som skal se på de faglige potensialene i en ny organisering.

I forkant av at arbeidsgruppene ble etablert hadde dekanen i dekanens ledermøte 1. september henvendt seg til alle enhetsledere, der de ble bedt om å vurdere om deres respektive enheter var aktuelle som vertsmiljø for FIKS. Bare ILS vurderte dette som aktuelt.

Bakgrunnen for fakultetets initiativ var primært to hensyn:

- Prinsipielt er det uheldig å ha små faglige enheter varig organisert direkte under et forvaltningsnivå (i dette tilfellet dekanen), uten formell tilknytning til et større fagmiljø.
- Rent pragmatisk har det etter snart 5 års virke vist seg at den opprinnelige ideen om at FIKS skulle involvere alle fakultetets enheter på like vilkår ikke har resultert i et tilsvarende balansert engasjement. Det er i all hovedsak ILS som har bidratt fra fakultetets side, i tillegg til fagmiljøer ved UiOs øvrige fakulteter.

Arbeidsgruppen som ble nedsatt for å se på de administrative forholdene har bestått av

- Prof. Øystein Gilje, leder ved FIKS
- Prof. Dijana Tiplic-Lunde, instituttleder ILS
- Bård Kjos, fakultetsdirektør UV
- Astrid Waaler Kaas, kontorsjef ILS
- Hanne Nygård, seniorrådgiver HR-seksjonen
- Pascal Morize, Økonomileder UV

Arbeidsgruppen har avholdt ett fysisk møte. I tillegg har det på initiativ fra lederne ved FIKS og ILS vært avholdt særskilte møter knyttet til økonomien ved senteret.

I det etterfølgende redegjøres det for ulike alternative valg av organisering, styrings- og ledelsesstruktur samt organisering av enhetens økonomi, med utgangspunkt i at enheten plasseres ved ILS. Drøftingene munner ut i konklusjoner/anbefalinger, og det godtgjøres samlet sett at FIKS kan organiseres som en del av ILS uten at dette skaper administrative utfordringer.

En endelig beslutning om omorganisering skal tas av fakultetsstyret når begge arbeidsgruppene har levert sine rapporter og dekanen har gjort en samlet vurdering, samt at ILS i form av et styrevedtak har uttalt seg om saken.

Rammebetingelser

FIKS er etablert som en direkte respons på regjeringen Solbergs initiativ gjennom etablering av ordningen Desentralisert kompetanseutvikling i skolen (DEKOMP). Denne ordningen har som hovedformål å bidra til kompetanseheving i skolen, men har også som et mål å bidra til utvikling av lærerutdanningene. Dette tilsier at en organisering av FIKS bør tilrettelegge for stor grad av fleksibilitet med hensyn til både ressursforvaltning og faglig erfaringsutveksling/kommunikasjon.

Statlige midler øremerket kompetanseutvikling i skolen har eksistert i mange år, i vekslende former, og det er ingen signaler fra politisk hold som tyder på at dette er ordninger vil avvikles.

Overordnet organiseringsform

FIKS er i dag organisert formelt som en egen organisasjonsenhet i HR-forstand, og med eget kostnadssted i økonomisystemene. Enhetsleder har budsjett-disponeringsmyndighet (BDM) og godkjenner dermed personalmessige forhold (fraværssøknader, utleggsrefusjoner, m.m.) og innkjøp (bestillinger, fakturaer, etc.). BDM innebærer også rett til å signere bindende kontrakter på UiOs vegne for den aktuelle enheten.

Fakultetet har også erfaring med andre typer enheter og sentre, med varierende organisering:

- Ved ILS finner man EKVA som en egen enhet uten eget organisasjonssted og egen stedkode, og man har ProTEd og QUINT som er sentre med en tilsvarende organisering. Økonomisk holdes disse enhetenes aktiviteter adskilt fra instituttets øvrige økonomi ved en ordinær bruk av prosjekter og delprosjekter. Medarbeidersamtaler er delegert til enhetsleder ved EKVA. Verken EKVA-leder eller ledere ved ProTEd eller QUINT har BDM.

Ved ISP er Senter for spesialpedagogisk forskning og inkludering (SpedAims) organisert på tilsvarende måte som EKVA ved ILS.

- Ved IPED har man LINK-UP (tidl. FUP) organisert som en virksomhet med eget kostnadssted under instituttets overordnede sted. Bakgrunnen for dette er dels historisk, dels et utslag av at det har vært ønskelig å kunne redegjøre på en effektiv måte overfor UiO hvordan midler som er bevilget til universitetspedagogiske aktiviteter har vært disponert (i hovedsak til faste vitenskapelige stillinger som dermed ikke skal inngå i instituttets studentrettede undervisningsaktiviteter).

Arbeidsgruppen ser ikke at det foreligger spesielle grunner som tilsier at FIKS bør videreføres som en egen formalisert organisasjonsenhet under ILS ved en overføring. Virksomheten vil i all hovedsak være sammenliknbar med den som man har ved EKVA, der det viktigste hensynet å ta er at hver enkelt bevilgning kan forvaltes selvstendig følges effektivt opp økonomisk. Dette hensynet ivaretar bruk av prosjekt- og delprosjektmekanismen i økonomisystemene fullt ut.

Samtidig er det trolig viktig å videreføre merkevaren «FIKS», da denne etter hvert er blitt godt kjent ute hos målgruppene for virksomheten. Det betyr blant annet at nettsider videreføres.

Arbeidsgruppen vurderer at FIKS med hell vil kunne videreføres som en virtuell enhet, men formelt som en fullt ut integrert del av det øvrige ILS.

Styringsstruktur

Både EKVA ved ILS og SpedAims ved ISP er organisert uten et formelt styringsorgan. FIKS har heller ikke et eget styre i dag. Enhetsleder ved FIKS rapporterer direkte til dekanen.

Organisering uten et formelt styre fremstår som adekvat, og arbeidsgruppen anbefaler at den videreføres. Ved en overføring til ILS impliserer dette at instituttleder vil være overordnet ansvarlig for FIKS sine aktiviteter på samme måte som for øvrige aktiviteter ved ILS. Det impliserer også at det i alle strategiske spørsmål, herunder spørsmål knyttet til prinsipper for budsjettering og for disponering av personell, vil være instituttstyret ved ILS som er øverste myndighet under fakultetsnivået.

Det kan på sikt vurderes om det skal etableres et faglig råd – eksempelvis med representanter fra oppdragsgivere/skoler og fra andre viktige innholdsleverandører ved UiO (institutter/fakulteter). Dette er imidlertid et spørsmål som det etterarbeidsgruppen ikke er nødvendig å berøre nærmere i forkant av en omorganisering, og som fullt ut vil kunne vurderes og ivaretas av ILS.

Ledelsesstruktur

Leder for FIKS er i dag både personalleder for de som er direkte ansatt ved enheten, og dessuten arbeidsleder (på overordnet nivå) for alle som arbeider der (i tillegg til de som er ansatt vil dette omfatte frikjøpt personell fra andre enheter, samt evt engasjert eksternt personell).

Det overordnede prinsippet for faglig ledelse ved UiO er at dette er åremålsstillinger. Prinsippet gjelder uavhengig av om man er valgt eller tilsatt. EKVA ved ILS ledes likevel av en vitenskapelig ansatt i førstestilling (fortrinnsvis professorkompetanse). Stillingen er spesifikt beskrevet i stillingsplanen ved ILS og er lyst ut som en fast lederstilling. De øvrige sammenliknbare enhetene ved UV (LINK-UP, SPEDAIDS, ProTED, QUINT) ledes av fast ansatte som er gitt tidsavgrensede roller/oppdrag som senterledere.

Ved en omorganisering er det etter arbeidsgruppens vurdering naturlig at rollen som overordnet arbeidsleder videreføres som en viktig del av enhetslederens oppgaver, og det er heller ingen formelle hindringer i veien for dette.

Ved en organisering under ILS kan det vurderes om personalledelse skal utøvers av enhetsleder eller av instituttleder og kontorsjef (avhengig av den enkelte ansattes stillingskategori). Enhetens størrelse tatt i

betraktning kan det synes mest hensiktsmessig at personalledelse legges til instituttnivået. Dette gir også mer fleksibilitet for instituttet med hensyn til å delegere oppgaven som faglig leder for FIKS til vitenskapelig ansatte på linje med rollene som studieleder(e) og forskningsleder.

Økonomi

Aktivitetene ved FIKS er i all hovedsak gjennomføring av eksternt finansierte oppdragsprosjekter der Statsforvalterne (primært SFOV – Statsforvalteren i Oslo og Viken) er finansieringskilde. Overheadinntekter beregnes i tråd med UiOs prinsipper for oppdragsprosjekter, og ved prosjektets avslutning gjøres saldo opp mot eierstedets basisøkonomi. Prosjektene kostnadsberegnes slik at det til en viss grad tas hensyn til at den bakenforliggende vitenskapelige aktiviteten (forskning) som må skje, også finansieres.

Noe varierende, avhengig av størrelsen på prosjektene og hvordan søknadene er utformet etableres det delprosjekter for hvert enkelt oppdrag, eller for en mindre «pakke» av oppdrag (f.eks. med skoleeier som oppdragsgiver).

Arbeidsgruppen vurderer at måten FIKS forvalter sine prosjekter på kan videreføres og utvikles like godt ved ILS som den plasseringen FIKS har hatt på UV-fakultetet de siste årene. Til en viss grad kan man også se for seg at håndtering av oppdragsprosjekter ved UV-fakultetet lettere kan ivaretas på en enhetlig måte dersom to omfattende virksomheter på området (EKVA og FIKS) er lokalisert ved samme institutt.

EKVA er i dag *ikke* et eget kostnadssted i økonomisystemene. Det kan synes fordelaktig at EKVA og FIKS organiseres på samme måte i økonomisystemene, men arbeidsgruppen har ingen velbegrunnede oppfatninger om hva som er det riktigste valget i så måte, og ser heller ingen problemer med at dette avgjøres av ILS selv – i dialog med fakultetets økonomiseksjon.

Ved en overgang fra nåværende kostnadssted direkte under fakultetet til et nytt kostnadssted under ILS fremstår det for arbeidsgruppen som mest rasjonelt at alle eksisterende prosjekter fullføres der de i dag er registrert med eiersted, mens alle nye prosjekter fra 2023 registreres på det nye kostnadsstedet.

Når alle eksisterende prosjekter er slutført og det er gjennomført normale prosjektavslutninger, overføres saldo i sin helhet fra FIKS sitt nåværende kostnadssted til det nye.

Økonomisk oppgjør ved overdragelsen

Fakultetet har parallelt med arbeidet i gruppen avdekket at FIKS siden etableringen i 2018 ikke har blitt belastet fortløpende for indirekte kostnader. Dette vil derfor bli etterskuddsvis belastet FIKS og utgjør et beløp på ca. 3,3 MNOK. Det vises til vedlagte Excel-ark for dokumentasjon av beløpet.

Det er også avdekket av det har skjedd en forglemmelse med hensyn til å belaste ILS for deler av stillingen til faglig leder i enheten som har vært stilt til disposisjon for instituttet. Beløpet utgjør ca. 0,9 MNOK og vil også gjøres opp mellom ILS og FIKS. Det vises også her til vedlagte Excel-ark for dokumentasjon.

Ut over dette ser ikke arbeidsgruppen noen grunner til at ikke hele det resterende akkumulerte resultatet ved FIKS tas med over i den nye organiseringen ved ILS, slik det normale vil være ved denne typen omorganiseringer. Arbeidsgruppen anbefaler derfor at overføringen skjer på denne måten.

Forholdet til lærerutdanningene

Det er en forutsetning at organiseringen både skal gjøre det mulig for FIKS å fylle sin forventede rolle (innenfor de ressursrammer som er tilgjengelige), og at ILS i tråd med de forventninger som er knyttet til ordningen skal kunne trekke veksler på FIKS sine erfaringer (i den grad ILS vurderer disse som aktuelle).

DEKOMP-ordningens målsetting om at erfaringer skal komme lærerutdanningene til gode vil presumptivt kunne realiseres mer effektivt når FIKS er organisert ved samme enhet som også har ansvar for lærerutdanningen, og det må forutsettes at det legges til rette for at lærerutdanningene gis tilgang til FIKS sine erfaringer på en systematisk måte.

Det samtidig viktig å påpeke at det er lærerutdanningens formelle styringsorganer (STYLE og programrådet) som suverent vil vurdere og beslutte i hvilken grad programmet skal justeres i innhold eller gjennomføringsmåte. Styringsorganenes rolle er i så måte å vurdere i hvilken grad erfaringer og ny kunnskap som etableres i kontekst av FIKS egner seg for implementering i programmet (enten det er faglige eller praktiske årsaker til dette). Instituttstyret vil på samme måte ha rett og plikt til å vurdere de ressursmessige konsekvensene forslag om endringer medfører, og dessuten andre mer overordnede faglig-politiske vurderinger vis-a-vis fakultetene og UiO sentralt.

Konklusjon

Arbeidsgruppen finner det godtgjort at en overføring av FIKS til ILS vil kunne gjennomføres uten at dette får negative administrative konsekvenser for noen av de to nåværende enhetenes virksomhet. Dersom de faglige forutsetninger er til stede også etter at arbeidsgruppen som vurderer dette har slutført sitt arbeid ser ikke arbeidsgruppen noen grunn til at ikke omorganiseringen gjennomføres.

På vegne av arbeidsgruppen,

Bård Kjos
Fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Vedlegg:

1. Oppstilling som dokumenterer oppgjør mellom LINK, ILS og UV (excel-ark).

Saksbehandler:

Bård Kjos, bard.kjos@uv.uio.no

Økonomisk oppgjør FIKS - UV

Sats for dekning av felleskostnader: - 260 000 (Skjønnsmessig veiet snitt av TDI-modellens satser for admin. og vit. årsverk)

Antall årsverk ved FIKS

	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Fast	0	2,07	1,86	1,67	1,66	7,26
Midl./timelønn	0	0,54	0,46	1,38	3,21	5,59
SUM	0,00	2,61	2,32	3,06	4,87	12,86

Inndekning felleskostnader m.m

	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Felleskostnader, fak.adm. UV	0	-678 841	-603 535	-795 130	-1 265 911	-3 343 417
Manglende lønnsoverføring Ø. G. fra ILS - f.o.m 2.tertial 2021 t.o.m 2022				359 856	539 784	899 640
Nettoeffekt FIKS	0	-678 841	-603 535	-435 275	-726 128	-2 443 778